

הן שייכות לתחום זה. בהזדמנות זו קרא התלמיד המעיר או ציטט בעל־פה את הידיעה שלפי דעתו אינה נעדרת עניין וראויה להישמע באוזני הילדים. מקרים כשל אלה של תלמידים, אשר גרמו לחיכום של חבריהם, הגבירו את אחריותם להתעמקות־יתר בקריאת הידיעות ובבחירת המתאימות והמעניינות שבהן, ומתוך זה התפתח בהם ההרגל להציץ גם באותן ידיעות, שהן מחוץ לעניין הנדון.

אגב פעולה זו התפתח נוהג אצל תלמידים מסויימים לקרוא לפני החברה סיפור או שיר שקראו, בספר או בעיתון, ושמצא חן בעיניהם. לאחר הקריאה היו ילדים משמיעים הערכות על העניין שמצאו בסיפור או בשיר. בזה עודדו את חבריהם ששיתפום בהנאה מיצירה שבחירתה נעשתה מתוך התרשמות מיוחדת.

קריאת ספרים כמקצוע חובה בבית־הספר

מר יצחק שור מגיב* על ההצעה של עזרא בן־שלום שהובאה בחוברת ג' (י"א) של "ספרות ילדים ונוער". תגובות נוספות בחוברת הבאה.

בסרט נע בספריה? האם יעניק ציון טוב למי שקרא בקבלנות, על פי מטרים, או למי שקרא היטב, וספג את הספרות? תלמידים שאינם אוהבי ספרות חכמים ממוריהם אוהבי הספרות: הם יתמצתו את סיכומיהם של המעטים שקראו, ואילו המורה ישכח את מי שתימצת וגנב את דעתו ולא האריך כמי שקרא. מה יישאר? תישאר התחושה של ברוך שפטרנו, ונפטרנו, ושילמו לנו בציון, וסוף פסוק לספרות".

מר יצחק שור מזדהה עם כאבו של עזרא בן־שלום ומסכים שלפנינו בעיה חמורה, אך הוא סבור שביכולתו של המורה להביא לתיקון המצב.

מורה שהוא אוהב ספר ישמש דוגמה אישית לתלמידיו.

ימליץ לפניהם על ספרים חדשים וישוֹחַח עמהם על ספרים שקראו.

יצחק שור חולק נמרצות על ההצעה הנ"ל. בנימוקיו הוא מביא את דעתו של ס' יזהר שפורסמה ב"החינוך" (ג'—ד', מאי 1972), ומנמק את התנגדותו להצעה של בן־שלום בכך שאין דרך פדגוגית — דידקטית לביצוע הרעיון.

לפי יצחק שור אי־אפשר להעריך בציון נים את הקריאה וברור הוא שחלק ניכר מהתלמידים יערימו על מוריהם והמטרה לא תושג.

"איך יעניק עזרא בן־שלום ציונים לקורא הטוב?" — אומר מר יצחק שור — "על פי הכמות? על פי ההספק? ומי לידי יתקע שתלמידיו לא יפברקו רשיוֹ מות ספרים, שקראו, כביכול, או החליפו

* מתוך מאמרו של מר יצחק שור שהתפרסם ב"על המשמר" ב־ט"ז באייר תשל"ז (4.5.77).

יערוך משפטים ספרותיים.

יארגן בכיתתו ספריית החלפה או שיב-
קר עם תלמידיו בספרייה העירונית או
השכונתית ויביא לידי כך שתלמידיו יש-
אלו ספרים.

"מורה שהוא חובב ספר יצליח. אל
נכון. לפתוח לפני תלמידיו את עולם
הספר. כדי שיבינו את עצמם ואת עולמם.
הוא יעורר בהם את הציפיה בקוצר רוח
לרגע שבו הם יוכלו ליטול בידיהם את
הספר הטוב ולהמשיך לקרוא בו ממקום
שהפסיק המורה בשיעור הספרות".
מר שור מתנגד בתוקף להפיכת הקרי-
אה בספרים למקצוע חובה בבית-הספר.

הוא מעדיף את חופש הבחירה על פני
הכפייה ומסיים דבריו בציטטה מתוך
האוטוביוגרפיה של איינשטיין: "פלא
הוא ששיטות ההוראה המודרנית לא
החזיקו עוד. עד כה, את הסקרנות הק-
דושה של החקירה. כי צמח עדין זה
זקוק. מלבד לגירוי, בעיקר לחרות. בלע-
דיה אין ברירה בפניו אלא להישמד ולג-
וע. טעות גדולה היא לחשוב שהחדווה
לראות. לתור ולחפש. נעזרת על-ידי הכ-
פייה והרגשת החובה".

"דברים אלה אף כי נאמרו על הוראת
המדעים" — אומר מר יצחק שור —
"נכונים, לטעמי, גם לגבי קריאת ספרים".

"שחק אותה!"

או כיצד ניגש לעידוד הקריאה

מאת צפורה נר

ספר הוא מכלול של רעיונות ומחשבות
של יוצר, ולכן הוא טומן בחובו שפע של
אפשרויות. מדריך, המכיר את קהל שומ-
עיו. יידע לבחור ספר ההולם את הר-
מה של שומעיו ועוסק בבעיות הקרובות
ללבם ומעסיקו את רוחם.

מחמת קיצורו של מצע זה אסתפק
בכמה הנחיות מדריכות.

מרבית לבקש אותי שאבוא וארצה לפני
מדריכי-נוער, העוסקים בעידוד הקריאה
במועדוני נוער ועם חבורות רחוב. נושא
ההרצאה המבוקש הוא. "הספר כמש-
חק!"

אני מקווה שהערנות הזאת לנושא אי-
ננה עניין אופנתי בלבד, אלא שבאמת
אנו עדים לעניין כן בנושא.